

Inatsisartunut ilaasortaq Naaja Nathanielsen
Inuit Ataqatigiit

§ 37 naapertorlugu apeqquteqaammut akissuteqaat, Kalaallit Nunaanni uuliasiorluni misissuinermit qillerinerit

Inatsisartut suleriaasianni § 37 naapertorlugu Naalakkersuisunut arlalinnik apeqquteqarputit. § 37 naapertorlugu apeqquteqaaternut tunngavilersuutigisarni siusinnerusukkat Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit aamma uuliasiorluni misissuinermit qillerinerit pillugit § 37 naapertorlugu apeqquteqaaternut akissuteqaatinnut nangissutaasutut apeqqutissaqarnerit innersuussutigaa.

Tunngavilersuutaasoq:

"Apeqquteqaat manna tassaavoq siusinnerusukkat § 37 tunngavigalugu Aatsitassat pillugu Inatsimmut aammalu uuliasiorluni qillerinernut tunngatillugu apeqquteqaateqarsimaninnut nangissutaasutut taaneqarsinnaasoq.

Matumani taamatut iliuuseqarninnut pissutigaaara, kissaatigigakku Aatsitassarsionernut tunngatillugu innuttaasut akornanni paasisimasaasut annertunerulernissaat. Tamatumani kisiat apeqqutaatinnagu, inatsisit atuuttuni pissusiviunilu ingerlatsinerni sutigut pitsanngorsaasoqartariaqarnerisoq, tassami aamma pingaaruteqarmat paatsoorutaasinnaasut pasilliinerillu annikillissagutsigit qulaajaaniarsarinissaq."

1. Naalakkersuisunut apeqqut

"Iluarisimaarnarpoq Namminersorlutik Oqartussat ikummatissanik ujarlerluni qillerinernut atatillugu tusarniaasarnernut piffissaq sap.ak. 6-niit 8-nut sivitsormassuk. Namminersorlutik Oqartussat ilanngullugu maleruagassiornerlutik pilersaaruteqarpat qulakkeerumallugu, aatsaat sap.ak. arlalit tusarniaasimanerup qaangiutereernerani akuersissutit akuersissutigineqartalernissaat pillugu? Taamatut kissaateqarnermut toqqammavigaara, qulakkeerneqarusukkakku tusarniaanermi aaqqiivigineqaqqullugit tikkuarneqarsimasut aatsaat nalilersuiffigineqareerlutik pisariaqartutigut naqqiissuteqartoqarsimareeraangat akuersissutit tunniunneqarsinnaassammata."

Akissuteqaat

Naalakkersuisut isumaqarput kikkut tamarmik attuumassuteqartut tusarniarneqartassasut, taamaalilluni kikkut tamarmik oqaaseqarnissaminnut periarfissinneqarlutik aammalu Naalakkersuisut tamatuma kingorna akissuteqaatit atuarnissaannut taakkualu isummerfiginissaannut periarfissaqassasut.

Apeqqutivit ilaani siullermi pineqarpoq kikkut tamarmik tusarniaanermut najoqqutassanut il.il. paasinnilluarsinnaanissaminnut piffissaqarnissaannut piffissaq aalajangiisuulluinnarsinnaasoq. Tusarniaanermut piffissaliussap sivitsorneqarnissaanik kissaateqarnermut Naalakkersuisut naalaarput, taamaattumillu aalajangiillutik siunissami uuliasiorluni qillerinissani tusarniaanermut piffissaliussaq sapaatit akunnerinik 8-inik sivirususe-

15. august 2011
Sagsnr. 2011-047832
Dok. Nr. 685736

Postboks 930
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 68 00
Fax (+299) 32 43 02
E-mail: bmp@nanoq.gl
www.nanoq.gl

qartinneqartassasoq. Tamanna Namminersorlutik Oqartussani immikkoortortanit allanit inatsisissatut siunnersuutini il.il. agguaqatigiissillugu tusarniaanermut piffissaliunneqartartumit siviluneruvoq.

Apeqqutivit ilaata tullia Naalakkersuisut qinnuteqaatinik tassungalu atatillugu tusarniaanermut akissuteqaatinik suliarinnittarnerannut tunngassuteqarpoq. Qinnuteqaatip suliarineqarnera najoqqutassat tiguneqarniariarnerannit ingerlaannaq aallartinneqartarpoq. Qinnuteqarnermi najoqqutassat tamaasa oqartussaasut namminneerlutik misissortarpaat nalilersortarlugillu aammalu pisariaqartillugu immikkut ilisimasallit akuliutsinneqartarput – tamatumunnga ingiaqatigitillugu tamanut ammasumik tusarniaaneq aallartinneqartarpoq. Tusarniaanermut akissuteqaatit arlallit tamanut ammasumik tusarniaanermut piffissamut killiliussa qioqqutingaatsiarlugu tiguneqartarput suliarineqartarlutillu. Tusarniaanermut piffissaliussap naareernerata kingorna oqartussaasut suliarinninnerat piffissaq atorineqartariaqartoq pisariaqartorlu atorlugu ingerlaqqittarpoq. Suliarinninneq naammassigaangat najoqqutassat Naalakkersuisunut inaarutaasumik aalajangiiffigisassanngorlugit saqqummiunneqartarput.

Tusarniaanermut akissuteqaatit tamarmik suliarineqartarput nalilersorneqartarlutillu aammalu Naalakkersuisut aalajangiinissamut tunngavissaanni ilaatinneqartarlutik. Tusarniaanermut akissuteqaatit assersuutigalugu EIA-mi aamma SIA-mi piviusunngortinneqartariaqartutut nalilerneqartut, nalunaarusiami inaarutaasumi Naalakkersuisunut akuersissuteqarfigineqartussat saqqummiunneqartussami nutarterissutigineqartarput.

Taamaalilluni Naalakkersuisut isumaqarput suliap ingerlanerani tassani, najoqqutassat isumannaatsumik suliarineqarnissaannut nalilersorneqarnissaannullu piffissaq pisariaqartinneqartoq – sivilunerunngitsoq imaluunniit sivilinnerunngitsoq – atorineqartariaqartoq.

2. Naalakkersuisunut apeqqut

"Namminersorlutik Oqartussat siumut isigalutik pilersaarutiginerpaat, IBA-tigut isumaqatigiissutini, ilisimatusarnikkut avatangiisit silaannaallu allanngorarneranut paasisimasat tapitartuunneqarnerulernissaat inissaqartinnerulissallugit, misissueqqissaarfiit kisiat isigniaannarnagit kisiannili nunarput tamaat isigalugu? Tamatumani ilaatigut eqqarsaatigineqarput Pinngortitaleriffik, Artek aammalu nunatsinni ingerlatsiveqarfiit allat, avatangiisitsinnik silaannaallu pissuserisaannik tunngatillugu suliaqartut."

Akissuteqaat

Ullumikkut avatangiisinik aamma silap pissusaanik nalilersuinernut aningaasarpassuit atorineqartareerput, misissuinernut taakkununga uuliasiorfiutiqatigiiffiit pisinnaatitsisutiminni suliaqarnissamut pissaaffitik aqqutigalugit annertuumik akiliuteqartarput. 2006-imi Qeqertarsuup Kitaani neqeroortitserernerup kingorna, Qeqertarsuup Kitaani pisinnaatitsissutini suliaqarnissamut pissaaffiit naapertorlugit avatangiisini aamma silap pissusaani misissuinernut 4 mio. USD atorineqareersimapput, tamatuma saniatigut aamma sajuppillatsitsisarnissat aamma qillerinernik ingerlatat pinnginneranni VVM-mut nalunaarusianik suliaqarnernut aningaasarpassuit atorineqareerput. Taamatuttaaq Baffin Bugtimi pisinnaatitsissutit suliaqarnermi pissanut pilersaarummi piffissap ilaani siulermi avatangiisini aamma silap pissusaani misissuinissanut 5,5 mio. USD-nik akiliuteqarnissamik pissaaffeqarfiupput.

Tamatuma saniatigut pisinnaatitsissutini 2007/26-imi aamma 2007/27-imi ukioq manna avatangiisini misissuinerit sulit allanut DMU-mit aamma Pinngortitaleriffimmit suliarneqartunut katillugit 442.000 USD-nik aningaasalersuinissaq aalajangiunneqarsimavoq.

Taamatuttaaq ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq Cairn Energy-p imaani uumasut miluumasut aamma timmissat imarmiut pillugit paasissutissanik katersinissaq pillugu DMU aamma Pinngortitaleriffik 2008-imi suleqatigilersimammagit. Suleqatigiinnermi tassani Cairn-imit aningaasalersuinerit akiliutaasut 1.565.000 DKK missaannut nalilerneqarput. Taamatuttaaq Cairn-ip 2010-imi 75°N tikillugu Avatangiisinut tunngatillugu nunap assingisa annertusarneqarnerat aningaasalersorpaa, annertusaaneq 550.000 DKK-nik akeqartoq. Aammattaaq Cairn-ip 2008-imiit sikunik misissuinerit 2.528.000 DKK atorpai.

Uuliasiorfiutileqatigiiffiit avatangiisini aamma silap pissusaani misissuinerit aningaasani taamatut annertutigisunik immikkoortitsisarmata nuannaarutissaavoq aammalu Kalaallit Nunaat suliaasaqarfimmi tassani siuarsimangaatsiarpoq.

Issittumi pisuussutitut uumaatsunut atatillugu avatangiisini aamma silap pissusaani pissutsitut tunngatillugu DMU-p Pinngortitaleriffimmit ilinniartitsisinaanissaanut uuliasiornerit pisinnaatitsissutit aqutugalugit 4,5 mio. DKK missaanni aningaasaliisoqarnissaa sulissutigineqarpoq. Ilisimasat taakkua ullumikkut annertunerpaatigut DMU-miipput aammalu Pinngortitaleriffiup DMU-p piginnaasaqarneranut anngummassinnaalernissaanut ilinniartitsineq ukiorpassuarni ingerlaqqaartariaqarpoq. Ilinniartitsinerup ingerlanissaa allartinneqareerpoq aammalu Pinngortitaleriffik ilinniarterup ingerlanerata ilaatut DMU siunnersortigalugu misissuilluni qillerinissanut tunngatillugu suliasanik suliarinninnermi peqataasarpoq.

Avatangiisinik misissuinerit sorliit ingerlanneqassanersut pisortat ingerlatsineranni suliaasaavoq suliaasaqarfimmi piginnaasaqavittunit isumagineqartariaqartoq. Aatsitassarsiornerit suliaasaqarfimmi DMU ukiorpassuarni avatangiisinik nalilersuinerit suliaqartuusarsimavoq aammalu misissuinerit sorliit ingerlanneqarnissaat naleqqunnersoq nalilersuinerit sulianik ilisimasaqartutut immersuisuusarsimalluni. Siunissaq eqqarsaatigalugu Naalakkersuisut siunertaraat, avatangiisini aamma silap pissusaani pissutsit, pisinnaatitsissutitut killiliussat iluanni, ilisimatusarnermik tunngaveqartumik nalilersorneqartarnerat aquneqartarnerallu ingerlaannassasoq.

Taamaattumik siunnersuutigineqartoq avatangiisini aamma silap pissusaani misissuinerit sorliit naleqquttuunersut pillugu aalajangiinerit atorfilinnit assigiinngitsunit suliarineqartassasut, Naalakkersuisut ilalersinnaanngilaat, pissutigalugu tamanna maleruagassiornermi suliaasaamat ilisimatusarnermi immikkut ilisimasalinnit isumagineqartussaasoq. Taamaattorli tamanna oqaatigereerlugu Naalakkersuisut ilalersinnaavaat, suliaasaqarfimmi arlalinni ilisimatusarnermik suliniutinik tapersiisarnissamat aningaasassanik IBAMut isumaqatigiissutaasartussani ilanngussiniartarnissaq naleqquttusoq. Tassunga atatillugu Artek kiisalu kalaallit sullissivii attuumassuteqarluinnarsinnaapput.

3. Naalakkersuisunut apeqqut

"Namminersortutik Oqartussat aalajangersimavaa Cairn Energy-p sillimaniarnissamat pilersaaruisarimasaa saqqummiutinnikkallarniarlugu. Tamatumunnga patsisigineqarpoq Greenpeace-p allalluunniit uuliasiornermi atorutinik sillimaniarnissamat pilersaaruisamik saqqummiussisoqaraluarpat ajoqusiiinarsinnaanerat. Namminersortutik Oqartussat isumaliuteqannginnerpat uuliasiornermi ajutoortoqartillugu atorussat ajoquser-

neqarsinnaanerat pinngitsoortinniarlugit immikkut iliuuseqaateqarnissaminnik, avammut saqqummiussisoqarnissaa ernumananngitsumik pisinnaaqullugu?”

Akissuteqaat

Siullermik erseqqissarusuppara uuliakoornermut akiuiniarnermut atortut nakkutigineqa-reermata. Nakkutilliineq isumaqarpoq atortunik nakkutiginnittunik paarsisoqartoq, ki-sianni tamatuma pisuni tamani suleriaatsit ajortisarneqarnissaat imaluunniit innarlisaar-neqarnissaat tamatigut pitsaaliorsinnaanngilaa.

Kisiannili Naalakkersuisut innutaasut tamatumunnga kissaateqarnerat tusaaniareerlugu maannakkut aalajangerput Kalaallit Nunaanni uuliakoornissamut upalungaarsimanermut pilersaarut tamanut saqqunniunniarlugu. Kalaallit Nunaanni uuliasiorluni misissuineri ingerlatanut tunngatillugu ammasumik saqqummiussisarnissaq Naalakkersuisut kissaa-tigiuvaannarsimavaat, kisiannili aarlerinaataasunik ingerlaavartumik nalilersuinerit pi-ngaartumik uuliakoornissamut upalungaarsimanermut pilersaarutip saqqummiunneqar-nissaata tunuarsimaarfigineqarnissaa pisariaqartisimavaat. Maannakkut Danmarkimi Nunanut allanut ministeriaqarfiup Kalaallit Nunaanni qilleriviit eqqaanni isumannaalli-saanermut kileqarfiit annertuumik ingerlaavartumillu innarlisaarneqarnerinik nalilersuine-rata naammassereernerata kingorna isumannaallisaanermut tunngatillugu nutaanik periarfissaqalerpugut.

Nunanut allanut ministeriaqarfik FN-imi imaani pisinnaatitaaffiit pillugit isumaqatigiissut naapertorlugu naliliivoq, Kalaallit Nunaanni oqartussaasut qillerivimmi isumannaallisaa-nermut killeqarfimmit 5 km-isut ungasissusilimmi inatsisinik unioqquitsisumik saassus-inerit iliuuseqarfigisinnaagaat.

Iliuuseqarnissamut periarfissat nutaat taakkua, qillerivinni isumannaallisaanermut iliuu-sissaannut inatsisinik unioqquitsisumik sunniiniarluni iliuuseqarnernut oqartussasut akuliunnissaannut ajornannginnerulersitsissapput. Taamaalilluni ajutoornissamut aarle-rinaataasut, inuit inuunerannik akeqarsinnaasut kiisalu avatangiisinik mingutsitsinermik kinguneqarsinnaasut annikinnerulissapput. Taamaattumik Naalakkersuisut isumaqarput uuliakoornissamut upalungaarsimanermut pilersaarutip tamanut ammasumik saqqum-miunnissaanik kissaateqarnerup akuersaarneqarnissaa maannakkut illersorneqarsin-naalersoq, tassami akornusersuilluni sunniiniarnerit akiorniarnissaannut periarfissat annertuumik pitsaanerulerput.

Qillerinermi ingerlatanik innarlisaarineq

Uuliasiorluni qillerinermi isumannaallisaanermut iliuusissanut sammitinneqartumik arlale-riarluni inatsisinik unioqquitsisumik saassussisaarnerit kingunerisaannik, oqartussaasut upalungaarsimanermut pilersaarutininik isertuussisariaqarnerat maannamut pisariaqarsi-mavoq. Maannamut naliliineq tassaasimavoq pilersaarutit tamanut ammasumik saq-qummiunneqassappata isumannaallisaanermut tunngatillugu peqquserluttuliornerit sul-i amerlanerusut ingerlanneqarsinnaassasut.

- Uuliasiorluni ingerlatanut sunniiniarluni saassussinissamik pilersaaruteqarnerit 2010-imi aasalernerani siullermik malussarfigineqarput, tassani Aasianni politiit aamma najukkami oqartussaasut inunnik containerit uuliakoornernik akiuiniarnissa-mut atortunik imaqartut eqqaanni pasitsannartumik pissusilersortunik takusaqarlutik. Inuit taakkua suaartarneqaramik akinngillat qimaallutillu.
- 31. august 2010 Greenpeace-meersut sisamat qillerveqarfimmut Stena Don-imut akuerineqaratik qaqipput aammalu misissuilluni qillerinerit pinngitsoortinnissaat siu-nerataralugu qilleriviup ataanut nivinngarlutik. Sunniiniarlutik saassussisut sisamat taakkua tamatuma kingorna tigusarineqarput, unnerluutigisaallutik kingusinnerusuk-ullu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaannik nr. 14, 26/8 2010-imeersumik aamma pinerluttulerinermut inatsimmi § 96, imm. 1, nr. 1-imik unioqquitsisimasutut pineqaatissinneqarlutik. Sunniiniarlutik saassussisut tamatuma kingorna eqqartuun-neqarput aammalu Kalaallit Nunaanniit anisitaallutik.

- 22. april 2011 Greenpeace-meersut 11-it qillerivimmut Leiv Eiriksson-imut taanna Kalaallit Nunaannut ingerlaarluni Tyrkiet-p imartaaniittoq akuerineqaratik qaqqipput. Greenpeace-mit ersarissumik nalunaarutigineqarpoq saassussinermi Kalaallit Nunaanni uuliasiorluni misissuinerup unitsinneqarnissaa siunertarineqartoq.
- Ulloq 26. maj Greenpeace-p angallataasa Esperanza-p aamma Arctic Sunrise-p qillerivik Leiv Eiriksson taassuma ingerlaarnerani sioraanut assiaqusersuutiniq puttasunik miloriussiniarsaralutik ajoqusersorpaat. Tassalu Greenpeace angallatit allat kiffaanngissuseqarlutik ingerlaarsinnaatitaanerannik iliuuseqarlutik akornusiiniarsarippup, tamannalu FN-imi imaani pisinnaatitaaffiit pillugit isumaqatigiisummik unioq-qutitsineruvoq. Greenpeace-p Kalaallit Nunaata imartaani angallatinik ajoqusersuina pillugu Søfartsstyrelsimut naammagittaalliummik tunniussisoqarpoq. Naammagittaalliuutaasoq danskit oqartussaasuinit Holland-imi imarsiornermut oqartussaasunut ingerlateqqinneqarpoq.
- Ulloq 29. maj 2011 Greenpeace-meersut qillerivimmut Leiv Eiriksson-imut akuerineqaratik annanniummik qilleriveqarfiup saneraanut amusillutik akerliuniat marluk tassunga inissippaat. Ulloq 2. juni 2011 akerliuniat taakkua marluk tigusarineqarput, unnerluutigisaallutik kingusinnerusukkullu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaannik nr. 14, 26/8 2010-imeersumik aamma pinerluttulerinermut inatsimmi § 96, imm. 1, nr. 1-imik unioqutitsisimasutut pineqaatissinneqarlutik. Sunniiniarlutik saassussisut tamatuma kingorna eqqartuunneqarput aammalu Kalaallit Nunaanniit anisitaallutik.
- Ulloq 4. juni Greenpeace-meersut arlalippassuit qilleriviup Leiv Eiriksson-ip eqqaani isumannaallisaanermut killeqarfimmup isaappup. Akerliuniat 18-it qilleriveqarfimmup akuerineqaratik qaqqipput, taakkunanga arlaqartut misissuilluni ingerlatat unitsinnissaat siunerataralugu kranit initaannut iserlutik imminnut paarnaarullutik. Akerliuniat 18-it taakkua ulloq taanna tamarmik tigusarineqarput aammalu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaannik nr. 14, 26/8 2010-imeersumik aamma pinerluttulerinermut inatsimmi § 96, imm. 1, nr. 1-imik unioqutitsisimasutut unnerluutigineqarlutik. Sunniiniarlutik saassussisut tamatuma kingorna eqqartuunneqarput aammalu Kalaallit Nunaanniit anisitaallutik.
- Saassussineq taanna toqqaannartumik uuliakoornissamut upalungaarsimanermut akornusiivoq, tassami qillerivimmi kranit marluk taakkua tigusarineqarnerisa kingunerisaanik, saassussinerup nalaani uuliakoortoqarsimassagaluarpat akiuiniarnissamut atortut inissiniarlugit kivitsinnissaat ajornarsimassagaluarpat.

Qilleriviit eqqaanni illersuinissamut periarfissat pitsaanerulernerisa kingunerisaanik, uuliakoornissamut pilersaarut annikitsut kisiisa pinnagit maannakkut tamanut saqqummiunneqarpoq aammalu uani takuneqarsinnaalluni www.nanoq.gl.

4. Naalackersuisunut apeqqut

"Namminersorlutik Oqartussat nunani allani paasinaassimapput, sillimaniarnissamut pilersaarutit qanoq saqqummiunneqartarnerat pillugu. Tamatumani ilaatigut innersuussutigineqarsimavoq Norge-mi Klif-i (Klima- og forureningsdirektorat). Klif-ip Namminersorlutik Oqartussanut ilisimatitsissutigisimavaa, nammineerlutik sillimaniarnissamut pilersaarutit suliarisanninnamikkit takuneq ajorlugit. Taamaattoq Klif-imit Namminersorlutik Oqartussanut ilisimatitsissutigivaat, paasissutissat innuttaasut nalinginnaasumik paasitinneqartarnissaanik inatsit tunngavigalugu saqqummiuttariaqartaramikkit. Aatsitassanut Pisortaqaarfiup sillimaniarnermut pilersaarutit pissarsiarisarsimassagunigit, Norge-mi ileqqusut innersuussutigalugit pissusissamisunnginnerluni aamma Namminersorlutik Oqartussat tamakkuninnga avammut saqqummiisassappata?"

Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup upalungaarsimanermut pilersaarutitik tigusaqartarnera Norgemi suleriaatsinit allaanerussutaangaatsiarpoq. Norge-mi naalagaaffimmi oqartussaasut arlaannaalluunniit Norge-mi upalungaarsimanermut pilersaarutitik tigusaqarneq ajorput akuersissuteqarfigisarnagilluunniit. Kisiannili piumasaqaataavoq uuliasiorfiutileqatigiiffiit pilersaarutitik peqassasut aammalu taakkua sukkulluunniit nutarterneqarsimasuaannassasut. Uuliakoornissamut upalungaarsimanermut pilersaarutit taamaattumik Norge-mi pisortat suliaannik saqqumititsinissamut inatsimmi aammalu suliani allakkianik takunnissinnaatitaanermut pineqartunut ilaanngillat, taakkua aallaviatigut pisortanut oqartussaasunut arlaannaannulluunniit nassiunneqarneq ajormata.

Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup upalungaarsimanermut pilersaarutit nassiunneqarnissaannik piumasaqartarnera, suliffeqarfiup ilaatigut misissuilluni qillerinernik ingerlatsinissamik akuersissuteqarfigineqarnissamik qinnuteqarnissani kissaatigigaangagu, qinnuteqarnermut suleriaatsimut ilaavoq. Tassalu ingerlatassamut akuersissutip tunniunneqarsinnaalinnginnerani, ingerlatseqatigiiffiup uuliakoornermik iliuseqarfiginissinnaanera nalilersorniarlugu tamanna pisarpoq. Tassalu Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup upalungaarsimanermut pilersaarutitik oqartussaasutut suliarinnitarnera, Norge-mi suleriaatsinut naleqqiullugu annertuneruvoq. Taamaattumik aamma Norge-mi nalaanneqartanngitsaq maani akunnattoorfiusarpoq; ammasuuneq imaluunniit isumannaallisaaneq, taamaattumik aamma oqartoqarsinnaanngilaq upalungaarsimanermut pilersaarutit tamanut saqqummiunneqarnissaat Norge-mi suleriaatsinut naaper-tuuttoq. Naalakkersuisut ataasiakkaatigut naliliinerup malitsigisaanik maannamut isumannaallisaaneq ammasuunissamit pingaarnerutissimavaat.

Taamaattorli matuma siuliani taaneqartutut illersuinissamut nutaanik periarfissaqalerne-rup kingunerisaanik upalungaarsimanermut pilersaarut maannakkut tamanut saqqummiunneqarpoq.

5. Naalakkersuisunut apeqqut

"Naalakkersuisut ilisimatitsissutigivaat, uuliakoortoqassagaluarpat sillimaniarnermut tunngasut annertunersaat innuttaasunit takuneqarsinnaalereernikummata, tamatumani innersuussutigineqarput VVM-imik nalunaarusiat, imm. 7.3. ilanngussarlu G. Uanga nammineerlunga paasiniaanikkut paasisimavara, allaqqasoqarmat qillerisoqannginnerani sillimaniarissamut pilersaarut sukumiinerusaq saqqummiunneqarumaartoq. Namminersorlutik Oqartussanut ajornannginnerluni VVM-imik nalunaarusiat, imm. 7.3. ilanngussarlu G, qallunaatuungortilluguli kalaallisuungorteriarlugillu saqqummiunnissaat. Tamannami innuttaasunut It-mut imaassiinnarlutik qupperaasinnaanngitsunut aammalu tuluttut teknikkerpalaartunik paasinnippiarsinnaanngitsunut iluaqusiinnaassagaluar-mat?"

Akissuteqaat

Naalakkersuisut politikkeraat najoqqutassanik tamanut saqqummiussineq Namminersorlutik Oqartussat nittartagaatigut pisassasaq. 2011-imi Cairn-ip misissuinermi qillerinerni ingerlataannut VVM-mut nalunaarusiat ataasiakkaat naalisarneri tekniskiuunngitsut uani tamanut saqqummiunneqarput www.nanog.gl. Taamaattorli apeqqut taanna eqqumaffigaara taamaattumillu Namminersorlutik Oqartussat maannakkut TV-kkut aallakaatitasat arlallit suliarineri inaarsaleruttorpaat, taakkunani Kalaallit Nunaanni uuliasiorluni misissuinermi qillerinerit pillugit pissutsit arlallit paasinarsisinneqassapput, ilanngullugit isumannaallisaaneq aamma upalungaarsimaneq. Taamatutaaq aamma atuagaaqqamik aviisini ilaliullugu agguanneqartussamik suliaqartoqarpoq, uuliasiorluni misissuinermi

qillerinerit pillugit paasissutissanik annertunerusunik imaqarluni, tassanilu sammisat ilaat aamma upalungaarsimanermut tunngassuteqassaaq.

6. Naalackersuisunut apeqqut

"Namminersorlutik Oqartussat ilisimatitsissutigivaat, Cairn Energy-p sillimaniarnissamut pilersaarutai Oil Spill Response Limited (OSRL)-imit suliarineqarsimasut. OSRL silarsuarmi sumiluunniit uuliakoortoqarsimatillugu sillimaniarnissamut pilersaarusiortartut tutsuiginarnersaanut ilaavoq. OSRL-p ilisimasaqarfiginerpaa Issittumi uuliamik uuliakoortoqassagaluarpat tamatumunnga akiuniarnissamut? Qanoq sunalu tunngavigalugu OSRL-i suliniuteqarsimava in-situ burning (maqisoornermik ikuallattoorneq akiorniarlugu) Issittumi ilisimasaqarfiginerulerumallugu?"

Akissuteqaat

Sakhalin-ip qeqertaata imartaanit aammalu Kaspiske hav-ip avannarpassissuanit arlalinnik suliaqarnerminni avatangiisini nillertumiittuni suliaqarnermik OSRL misilittagaqarpoq. OSRL uuliakoornissamut upalungaarsimanermut ingerlatseqatigiiffinnik allanik suleqatiminnik, soorlu Beaufort havet-mi Alaska Clean Seas, Norge-mi NOFO, aamma Canadami ECRC, qanimut suleqateqarnerminni uuliakoornissamut upalungaarsimanermik suli allanik misilittagaqalersimavoq. Aammattaarlu OSRL-ip, British Antarctic Survey nunarsuarmi avatangiisunik misissuisarfinni siuttuusunut ilaasoq aammalu Tuluit Nunaata Antarktis-imi ilisimatusarnikkut ingerlataannut akisussaasuusoq, siunnersortaaffigalugulu sungiusangaraa. Kalaallit Nunaata imartaani uuliakoortoqassagaluarpat OSRL-ip suleqatini ilaatigut Alaska Clean Seas-imeersut, NOFO-meersut, ECRC-mersut aammalu British Antarctic Survey-meersut ikiortigisinnaasussaavai.

OSRL sisamanik in-situ burning-imut periaatsinik peqarpoq aammalu uuliakoornermik pisoqassagaluarpat Global Response Network-imi (GRN) suleqatiminnit periaatsinik amerlanerusunik pissarsisinnaassalluni, suleqatigiinneq taanna Mexicanske Golf-imi ajutoornerup nalaani pitsaasumik atuussinnaasoq takuneqarpoq. Taamatuttaaq OSRL in-situ burning-imut atortunik tunisassiortunut attaveqarluarpoq. Mexicanske Golf-imi ajutoornerup malitsigisaanik annertoorsuarmik misilittagaqalernerneq ilisimasaqalernerlu, in-situ burning-imik suliaqartarnernut suleriaaseq pitsaanerpaaq iluarsaateqqissinnaajumallugu nassuiarsinnaajumallugulu, suliffissuarnit, ilanngullugu OSRL, misissuataarneqaleruttorpoq nalilersoqqissaarneqarlunilu. OSRL-ip suleqatigisartakkani Issittumi avatangiisinilu assingusuni suliaqartartut peqatigalugit, Issittumi pissutsinilu assingusuni in-situ burning-imik ingerlatsinissamut malittarisassanik immikkuullarissunik suliaqaleruttorpoq.

7. Naalackersuisunut apeqqut

"Namminersorlutik Oqartussat ilisimasimatitsissutigivaat, DMU-p Cairn Energy-llu marluullutik ilisimatitsissutigimmassuk, Exxon Valdez-ip 1989-mi Alaska-mi uuliakoortuluni ajutoorneranut tunngatillugu paasisimasat pissarsiarineqarsimasut tunngavigalugit sillimaniarnermut tunngatillugu iliuusissat ineriartortinneqarsimammata. Taamani pisut kingunipilui suli takussaammata. Namminersorlutik Oqartussat ataani immikkoortortat arlaat, ilaatigut aatsitassanut, avatangiisinut aammalu aningaasaqarnermut tunngasunik suliaqartut, namminerisaminnik Alaska-mi oqartussanik attaveqarsimanerpat paasissutissanik misilittakkanillu pissarsiorumallutik?"

Akissuteqaat

Saliinermut aammalu ajutoornermi tassani avatangiisinut sunniutaasunut tunngatillugu misilittakkat, DMU-p Kalaallit Nunaata kitaata Tunullu imartaanni piviusunngortitsinermi avatangiisinut sunniutaasussanik nalilersuinermi (Strategic Environmental Impact Assessments, SEIAs) nalilersuineranut tunngaviupput (Nalunaarusiat DMU-p nittartagaani takuneqarsinnaapput). Ilisimasat taakkua aamma DMU-p Cairn-ip ingerlataanut tunngatillugu siunnersuinerani ilaatinneqarput. Aammattaaq Exxon Valdez-ip ajutoorneranit misilittakkat aalajangersimasumik Kalaallit Nunaanni ilisimatusarnermik suliniutinik suliaqarnermik kinguneqarsimapput, ilaatigut sinerissami qeqqussanik misissuineq, sumiifinnik immikkut uuliamik mingutsitsinermit malussajasunik sumiissusersiinermi ilaatinneqartussa.

Cairn-ip qinnuteqarnermut najoqqutassanik tunniussinerminut ilanngullugu Inuiaqatigiinni piujuartussamik iluaqutaasumik sunniutaasussanik nalilersuineq tunniuppa, nalunaarusiami tassani ilaatigut uuliakoorneq inuiaqatigiinnut qanoq sunniuteqarsinnaassanersoq nassuiarneqarpoq. Tamatumingga nalilersuieqqissaarnermi ilaatigut Exxon Valdez-imi ajutoornermit paasissutissat tunngavigineqarput.

Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisorta qarfiup aamma DMU-ip ilassutigalugu oqaatigiinnaavaat uuliakoorneq taassuma sunniutai maannamut uppersaateqarluarnerpaajummata. Sumiiffik issittumiinngilaq, kisiannili pissutsit arlalippassuit Kalaallit Nunaannut eqqaanarsinnaapput, aammalu DMU-ip Prince William Sound-imi uuliakoorneq kingorna misilittagaalersut, assersuutigalugu avatangiisinut sunniinerit sivirususaat annertussusaallu pillugit ilisimasat, annertuumik atortarsimavai. Ilisimasat taakkua aamma Kalaallit Nunaata imartaanni uuliasiorluni ingerlataanut tunngatillugu piviusunngortitsinermi avatangiisinut sunniutaasussanik nalilersuinermik suliaqarnermi pingaaruteqarsimapput.

Nunani tamalaani sanilliussilluni misissueqqissaarnermi IHS Energy-p aamma PriceWaterHouseCooper-ip Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisorta qarfiimmu suliarisimasaani ilaatigut Alaska misissueqqissaarnermi ilaatinneqarpoq.

Aammattarli Naalakkersuisut, inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut nassuiaat annertoq 2012-imi tamanut saqqummiunneqartussa, suliaat. Nassuiaammi tassani inuiaqatigiinnut aningaasaqarnermullu tunngassuteqartut siunissamilu Kalaallit Nunaanni unamilligassavut malersorneqarput. Nalunaarusiap ilaani siullermi Canadap immikkoortuini Newfoundland-imi aamma Labrador-imi uuliasiornermi suliffissuaqarnerup ineriartornera sammineqassaaq. Tassunga atatillugu ilaatigut ineriartorneq nunap immikkoortuani qanoq sunniuteqarsimanersoq aammalu nunap immikkoortuani naalakkersuisut allallu qitiusumik suliaqartuusut qanoq ineriartorneq sunnersinnaasimaneraat paasinarsisinnegassaaq.

Canadap Atlantikumut sineriaani Newfoundland-imi aamma Labrador-imi misilittagari neqartut ugartornissaat pissusissamisoorpoq. Nunami sumiiffitsigut qanitariinneq sutigullu tamatigut assigiissuseqarneq pissutigalugit, Kalaallit Nunaanni taamaaqataanik suliffissuaqarnerup ineriartortinneqarneranut tunngatillugu uuliasiornermi suliffissuaqarnerup innersuussiffiginissaa pissusissamisoorpoq.

Nassuiaatip immikkoortuani tullermi misissuinerit misissueqqissaarnerillu annertunerusut nalunaarusiamut inaarutaasumut atugassatut ingerlanneqassapput. Misissuinerit taakkua 2011-ip naalernerani/2012-ip aallartinnerani ingerlanneqassapput, taamaalilluni nalunaarusiaq 2012-ip naalernerani saqqummiunneqarsinnaassalluni.

Misissueqqissaarnerni taamaattuni misilittagarpasuit atorneqarsinnaapput, aatsitassariornermut suliasaqarfimmi nunanit sanilliuttakkatsinnit misilittakkanik atuisarnisarput qaniginarnerpaajulluni, ilanngullugit Canada, Alaska aamma Norge.

8. Naalakkersuisunut apeqqu

"Namminersorlutik Oqartussat ilisimatitsissutigisimavaat, uuliasiornerni piumasaqaataasartut NORSOK-it atortussiannngortinneqarsimannngikkaangat, issittumi piumasaqaatit pitsaanerpaat tamatigut atorneqartarmata, tamatumani sikuiaanermut uuliakoornermilu iliuseqaataasartut eqqarsaatigalugit. Piffinni sumi NORSOK-imit piumasaqaataasartut atorneqanngillat, aammalu issittumi sulinermi piumasaqaataasartut qanoq ittut massakorpiat atorneqartarpat?"

Akissuteqaat

Sikunik iliuseqarfigninnermut aammalu uuliakoornissamut upalungaarsimanermut tunngatillugu NORSOK-imi malitassanik soqanngilaq. Cairn-ip suliaqarnerini sikunik iliuseqarfigninnermi suliaqarnek ingerlatseqatigiiffimmit Canadameersumit Provincial Aerospace-mit ukiuni 30-ni sikunik iliuseqarfigninnermik misilittagaqartuusumit suliarineqarpoq. Ingerlatseqatigiiffiup suliaminik ingerlatsinermini Canada – Newfoundland Offshore Petroleum Board's Physical Environmental Guidelines malippai, tassani aamma sikunik iliuseqarfigninneq ilaalluni. Malittarisassat taakkua nunarsuarmi pitsaanerpaajusutut naatsorsuutigineqartarput.

Uuliakoornissamut upalungaarsimanerup iluani malitassat International Maritime Organization (IMO), International Petroleum Industry Environmental Conservation Association (IPIECA) aamma International Convention for the Prevention of Pollution from Ships (MARPOL) atorneqartarput. Taamaattorli uuliakoornissamut upalungaarsimanerup ilaanni assigiinngitsuni malittarisassat malitassallu allat malinneqartussaasarput:

- Akuutissanik puttallartitsissutaasussanik suliaqarnermi atuineri "UK, Marine Management Organization Standard" (MMO) malinneqartussaapput, tassanii oqaatigineqassaaq Kalaallit Nunaanni akuutissat puttallartitsissutaasussat akuerisaasutuusut tassaammata Dasic Slickgone NS. Puttallartitsissutissanik atuneq aatsaat akuerineqassaaq, periaatsip taassuma atornerani iluaqutissartaasut ajoqutissartaasunit annertunerusut nalilisoqarpat, naliliineq taanna ingerlatseqatigiiffimmit ingerlanneqassaaq tamatumalu kingorna DMU-mit nalilersorneqassalluni, tamatuma kingorna DMU-p tamanna inassutigisimappagu akuersissut tunniunneqarsinnaalluni.
- Uuliakoornissamut upalungaarsimanermut atortuni "Stiftelsen for industriell og teknisk forskning"-imi (SINTEF) malitassat inassuteqaataasullu malinneqartussaapput.

Tassani erseqqissassavara Kalaallit Nunaanni uuliakoornissamut upalungaarsimaneq, 2010-imi Mexico Golfen-imi april/maj-imi uuliakoornermik akiuniarnermi annertussutsit takuneqartut tunngavigalugit, 2010-imi qillerinerit aallartinnissaat sioqqullugu annertuumik nutarterneqarmata pitsanngorsarneqarlutillu. Upalungaarsimanermut ingerlatseqatigiiffik Cairn-ip uuliakoornissamut upalungaarsimaneramik isumaginnittuusooq, Oil Spill Response Limited, nunarsuaq tamakkerlugu suliaqartuuvoq, tassunga ilassutigalugu upalungaarsimaneq nunarsuarmi sumiiffinni allani misilittagarineqarsimasut malillugit inerisaasartoq.

Aammattaaq Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik nunani tamalaani inatsisit, malitassat malittarisassallu iluanni kiisalu ilisimatusarnermik suliaqarnerni ingerlanneqartuni allannguinerusinnaasunik ingerlaavartumik malinnaavoq. Tassani ilaatigut SIN-

TEF-ip uuliakoormermit ilisimatusarnera aammalu Issittuni avatangiisini issittuniittunilu misileraaneri kiisalu Norge-miut – russit samarbejde Barents 2020-mi suleqatigiinnerat innersuussutigineqarput.

9. Naalackersuisunut apeqqut

"Namminersorlutik Oqartussat qarasaasiatigut atortorissaarutit suut atorpaat, qilleriffinni assigiinngitsuni immap kissassusaannik qarasaasiatigut paasisassarsiornerminni? Kissassutsip misissuiffiginerani arlaatigut 5 grader Celcius ataaneqassagaluarpat, qanoq tamanna uuliakoortoqassagaluarpat upalungaarsimaffiginiarlugu piareersimasoqarpa qanorlu sillimaniarnermut pilersaarummut tamanna sunniuteqassava?"

Akissuteqaat

Kalaallit Nunaata imartaani immap kissassusaannik uuttortaanerit arlalippassuit pigineqarput. assersuutigalugu DMI (Danmarks Meteorologiske Institut) ukiorpassuarni uuttortaanerit ingerlatsisimavoq aammalu Pinngortitaleriffik tamatumunnga nalunaarsuutinik annertuunik pigisaqarpoq.

Uliasiorfiutileqatigiiffiit avatangiisinik misissuineranut environmental baseline survey-iminnut atugassatut suliarineqartussanut, assersuutigalugu qillerinerup akuerineqarsinnaalernissaa sioqqullugu suliarineqartussat, atatillugu immap kissassusaannik uuttortaa-sartussaapput.

Ukiuni kingulliunerusuni uuttortaanerit takutippaat immap kissassusaata 5° C-imiittoq imaluunniit qaffasinnerulaartoq takornartaanngitsoq, kisiannili tamatumunnga piffissaq sumiiffillu apeqqutaapput. Immap kissassusaa pingaartumik pisinnaatitsissuteqarfinni avannarpasinnerusuniittuni piffissami qilleriviusumi 5° C-mit nillernerusimasinnaavoq.

Januarimi aamma aasap qaammataanni imaata kissassusaannik uuttortaanerit pisinnaatitsissuteqarfinni Atammik, Eqqua, Napariaq, Lady Franklin kiisalu Siggummi ukioq manna tunngaviusunik misissuineranut atatillugu 2009-imi Cairn-imit suliarineqarput. Uuttortaanerit takutippaat immap qaavata kissassusaa januarimi 0 aama 4 °C akornanni aammalu aggustimi / septembarimi 7,5 aamma 3,5 °C akornanni nikerartoq. Itinerusumi (50 m) kissassusaa -1,5°C-mut appartarpoq 300 meterisut itissusilimmi 3°C missaanut qaffaqqittarluni. Kissassutsimik uuttortaanerit nutaat taakkua, DMU-p Siggummi pisinnaatitsissuteqarfimmi 2010-imi septembarip naalernerani nipiliornermik misissuineranut atatillugu kissassutsimik uuttortaanerimut naapertuupput.

Qanorluunniit pisoqaraluarpat uulia kissassutsini kissarnerusuni aalannguutiaarnerususaavoq aammalu arriorartornera sukkarnerusussaalluni. Taamaattorli nillernerusumiinneq uuliamik akiuniarnermut atatillugu iluaqutaanerussaavoq, pissutigalugu nillernerusumi katersinissamut ikuallaanissamullu piffissaq atorneqartussaq sivitsorsarneqarsinnaammat, pissutigalugu aalannguunnissaa arriinnerusussaammat. Taamaattorli tamatumunnga imaani pissutsit allat, pingaartumik anori mallillu, apeqqutaasorjuususapput.

Imaq nillernerusimappat uuliap immap qaavaniissinnaanera sivisunerulertussaavoq, pissutialugu aalannguunnissaa arornissaalu arriillisussaammata. Tamatuma assersuutigalugu kingunerisinnaavaa, piffissap uuliap ikuallanneqarfigisinnaasaata imaluunniit puttallartinneqarfigisinnaasaata, imaanut kissarnerusunut naleqqiullugu sivisuneruleranera. Kisianni tamatuma kingunerisaannik aamma uulia ungasinnerusumut siaruarsinnaavoq kuutsiviusumit ungasinnerusumiittuni ajoqusiinnaalluni.

10. Naalackersuisunut apeqqut

"Namminersorlutik Oqartussat ilisimatitsissutigisimavaat siunissami qillerinermi perlukut (marraq akuutissallu arrotinneqarsinnaanngitsut) siunissami tutsuiginarnerpaamik inaaliffissaqartinneqartarnissaat siunertaralugu suliniuteqaramik. Naatsorsuutigineqarsinnaavoq tamakku pilersaarusiortfigineqarnerat piffissami sivilaami sulii piimaartut, kingornalu aatsaat eqqagassat pillugit pilersaarummik saqqummiussisoqarsinnaajumaartoq. Tamanna pitinnagu, Namminersorlutik Oqartussat pilersaarusiorsimappat qillerinermi marrat, akuutissat arrotinneqarsinnaanngitsut eqqagassallu allat nunatta avataanut sumi katersorneqartarnissaat eqqarsaatigalugu?"

Akissuteqaat

DMU qillerinermi akuutissat uumaatsut atorineqartartut, taakkua avatangiisini sunniisarneri taakkualu suliarineqartarneri iginneqartarnerilu pillugit qulaajaalluni suliaqarnermik aallartitsivoq. Suliaqarneq taanna 2012-imi upernaakkut naammassissasoq naatsorsuutigineqarpoq. Paasisat ilaatigut issittunut atatillugu OSPAR-imi nalunaaqutsersuisarnerup maannamut atorineqartup nalilersorneqarnissaanut aammalu siunissami ingerlatseqatigiiffinnut pumasaqaataasartussat iluarsineqarnissaanut atorineqassapput.

Erseqqissarneqassaaq maleruagassiineq maannakkut atuuttoq qillerinermi marullummik uuliamik aallaaveqartumik kuutsitsinissamut periarfissiiingimmat aammalu qillerinermi marullummik imermik aallaaveqartumik kuutsitsinermi Norge-mi malitassat imaani avatangiisinut Kalaallit Nunaannut eqqaanartunut naleqqussagaasut malinneqarmata.

Kiisalu oqaatigineqassaaq Capricorn/Cairn OSPAR-imi nalunaaqutsikkanik akuutissanik uumaatsunik aappaluttunik kuutsitsinerup qanoq annikillisinneqarnissaanut pilersaarummik nassiussisussaammata.

Inussiarnersumik inuulluaqusillunga
Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalackersuisoq

Ove Karl Berthelsen